

quod Exemplo sic aperiam: Sit Sol in 10 gradu Libræ eo die, cuius horam scire curio in regione, cui polus mundi $45\frac{1}{2}$ gradibus extollitur, huius loci Solis accipio ascensionem rectam 189 ferè gradus, deinde gnomonem pono ad eundem 10 gra. Libræ locum Solis, & circumago globum quoad Sol ambas scissuras gnomonis illuminauerit, & inuenio sub armilla meridiana ascensionem rectam horæ 130. Sed quia obseruatio ista facta est ante meridiem, ratione cuius subtraho hanc ascensionem rectam horæ ab ascensione recta Solis, & colligo differentiā 59 gradus, eosq; diuide per 15. & uenient horæ 3 mi. 56. has subtrahē à 12 horis, & uenient horæ 8. min. 4. id est, fuit hora 8. minu. 4. ante meridiem.

Horas autem ab ortu atq; occasu Solis, pari ferè operatione dinumerabis. Inuenta namq; ascensione obliqua Solis per 21 huius, si horas ab ortu Solis inchoantes cupis, ad partem serua, uel descensionem obliquam Solis, si horas ab occasu Solis incipientes desideras, ad partem serua, deinde uolue sphærām quoad radij Solares ambas gnomonis scissuras impleuerint, tunc considera gradus æquatoris supra contactum horizontis orientalis apparentes, si horas ab cītu queris, uel ex parte occidentis, si horas ab occasu Solis cupis, quos etiam signa ad partem. Eos enim ascensiones uel descensiones obliquas horæ conuenit appellare, & ascensione obliqua Solis dempta ex ascensione obliqua horæ, si horas ab ortu Solis inchoantes cupis, uel descensione obliqua Solis subtracta à descensione obliqua horæ, si horas ab occasu Solis uis, earum differentia arcum æquatoris ab ortu uel occasu Solis usq; ad instans tuum (secundum quod ascensionem uel descensionem obliquam accepisti) patefaciet. Quare pro quibuslibet 15 æquatoris gradibus ab ortu Solis inchoantibus, ponenda est una hora. Primum igitur quindenarium sume pro hora prima, secundum pro hora secunda, & sic deinceps, usq; ad tui propositi instans. Pari supputatione ab occasu numerando 15 gradus æquatoris descendendo, erit prima hora, & iterum 15 gradus, & erit secunda hora, & sic consequenter usq; ad instans propositum.

Hæc eadem cum dispositione cœli per indicem
horariorum faciliter inuenire.

C A P V T X L I I .

Horas à meridie uel à noctis medio exortas, hoc pacto denumerabis: Gradum eclipticæ, quē Sol eo tempore occupat, loca sub armilla meridiana, similiter indicem rotulæ applica horæ 12 in linea meridiana in tali situ, deinde eidem Solis gradui in ecliptica adhibeto gnomonem sphæricum mediante cera terpentinata, circumuoluendo globum, donec Solis radius per foramina uel per scissuras dicti gnomonis supra eclipticam ceciderit, & horam tunc ab indice proditam, quæsitam pronuncia. Globo sic deniq; perseverante, quatuor cœli cardines discernere facile dabitur, modo non sis penitus hebes. Haud difficilius horas ab ortu, & item ab occasu dinumerabis, si gradum Solis tui propositi, quem antehac armillæ meridianæ applicare iussi, nunc ad horizonis orientalem partem pro ortuis, uel ad eiusdem partem occiduam pro occasualibus horis locaueris, & indicem ad horam 12. modo supra tradito, direxeris, ac tandem gnomonem sphæricū, ut supra gradui Solis in ecliptica adaptaueris, ultra enim harum uia operatus fueris, propositum pulcherrime assequi poteris.

Horas sæpedictas aliter per stellas in nocte expiscari.

C A P V T X L I I I .